O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI

“TASDIQLANDI”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
____________ SH.Toshmatov
____________ 2022 yil

UMUMIY PSIXOLOGIYA (MUTAXASSISLIKKA KIRISH, UMUMIY PSIXOLOGIYAGA EVOLYUSION KIRISH) FANIDAN

ISHCHI O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200000 – Ijtimoiy coha, iqtisod va huquq
Ta’lim sohasi: 210000 – Sotsiologiya va psixologiya
Ta’lim yunalishi: 60310903 – Psixologiya:amaliy psixologiya

60310904 – Psixologiya:oila psixologiyasi

60310905 – Psixologiya:yoshlar psixologiyasi

O‘quv soatlari xajmi:	270 soat (umumiy soat 630)
SHu jumladan:	
Ma’ruza	60 soat (1 semestr)
Seminar mashg‘uloti	60 soat (1 semestr)
Mustaqil ta’lim	150 soat (1 semestr)

Toshkent – 2022

Сканировано с CamScanner

Mazkur fanning ishchi o‘quv dasturi O‘zMU Kengashining 2021 yil 25-avgustdagi 1-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan “Psixologik tadqiqot natijalarini qayta ishlash metodlari va texnologiyalari” fani dasturi asosida tayyorlangan.

Fanning ishchi o‘quv dasturi O‘zbekiston Milliy universiteti Kengashining 2022 yil “23” iyundagi 8-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur ishchi o‘quv dastur Umumiy psixologiya kafedrasining 2022 yil “22” iyundagi majlisida muhokama qilinib, ma’qullangan (23-sonli bayonnoma).

Mazkur ishchi o‘quv dastur Ijtimoiy fanlar fakulteti kengashining 2022 yil “_23_” iyundagi majlisida muhokama qilinib, tasdiqqa tavsiya etilgan (9-sonli bayonnoma).

Tuzuvchi: Psixol.f.n. dots. Mullabaeva. N.M.

Taqrizchi: psixol.f.d. prof.v.b. Qodirov.K.B.
psixolog. f. b. f. d (PhD) Baykunusova.G

Psixologiya kafedrasi mudiri: **D.Muxamedova**

O‘zMU ijtimoiy fanlar fakulteti dekani **K.Inaqov**

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i: **V.Topildiev**

Сканировано с CamScanner

Fan/modul kodi UMPB131		O'quv yili 2022-2023	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 9	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 8	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Umumiy psixologiya	120		150	270

I. Fanning mazmuni

Psixik xodisalarning tavsiflari yoritilgan.Fan dasturining maqsadi–talabalarda umumiy psixologiya fanidagi boshlang'ich ma'lumotlar, psixika, psixika shakllari va uning taraqqiyoti to'g'risidagi bilimlarni shakllantirish.

Fan dasturining vazifalari:

Psixologiya to'g'risida tushuncha berish.

Psixika va uning o'rganish asoslarini yoritish.

SHaxsning amaliy o'rganish usullari haqida tushuncha hosil qilish.

II. ASOSIY QISM (ma'ruza mashg'ulotlari)

1-mavzu. Psixologiya fan sifatida

Psixologiya fani predmeti, vazifalari, ob'ekti va ahamiyati. Psixologik bilimlar olami. Psixologiyaning mustaqil fan sifatida shakllanishi. Psixologik maktablar. Psixologiya rivojiga hissa qo'shgan ulug' olimlar. Psixologiya tarmoqlari. Psixologiya fani rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari. Psixolog-mutaxassislar tayyorlash muammolari.

2-mavzu. Psixologiya kasb sifatida

Psixologiya kasb sifatida. Psixologlarning kasbiy faoliyat turlari. G'arb mamlakatlari va MDHda mutaxassis psixologlarni tayyorlashni sifatini oshirish jihatlari. Psixologlarni tayyorlash bosqichlari. Psixologlar jamiyati va assotsiatsiyalarini shakllanishi. Ilmiy tadqiqotlar psixologlar faoliyati turi sifatida. Amaliy psixologik ish psixologlar faoliyat turi sifatida. Psixologik bilimlarni o'rgatish psixolog faoliyati turi sifatida.

3-mavzu. Psixologiya tarmoqlari va psixolog kasbiy faoliyati

Psixolog faoliyatini ko'rinishi va sohalari. Kasbiy muhim sifatlar. Psixologning faoliyat ko'rinishlari. Ta'lim tizimida psixologik faoliyat. Tibbiyot sohasida psixologik yordam. Ijtimoiy munosabatlar sohasida psixolog faoliyati xususiyatlari. Mehnat psixologiyasi va tashkiliy psixologiya. Iqtisod va biznes sohasida psixologiya. Kadrlarni tanlash va boshqarish psixologiyasi. Huquqiy sohasida psixologik faoliyat. Sport sohasida psixologik ish. Konsultativ

Сканировано с CamScanner

psixologiya. Taraqqiyot psixologiyasi. SHaxs psixologiyasi. Psixokorrreksiya va psixoterapiya.

4-mavzu. Psixolog kasbiy faoliyati va psixologiya metodlari

Psixolog kasbiy faoliyatida psixologiya metodlarining tutgan o'rni. Psixologiya metodlari. Kuzatish metodi. Eksperiment metodi. Suhbat-intervyu. Psixodiagnostik metodlar. Proektiv metodikalar tavsifi. Psixodiagnostik metodlar imkoniyatlarining chegaralanganligi.

5-mavzu. Psixolog faoliyatini nazorat qiluvchi ahloqiy me'yorlari va etik tamoyillar

Psixologni majburiyatlari, maqsad va vazifalari (tadqiqotchi, amaliyotchi, o'qituvchi). Psixolog faoliyatini etik muammosi kasbiy me'yorlarning o'ziga xosligi. Psixolog kasbiy faoliyatida proffessional stagnatsiya. Psixolog-mutaxassislar malakasini oshirish va qayta tayyorlash muammolari.

6-mavzu. Evolyusion psixologiyaga kirish

Psixologiya atamasini turli nomlari. Ilmiy va ilmiygacha bo'lgan psixologiya. Falsafa, tabiiy fanlar va psixologiya.Psixologiyani mustaqil fan sifatida shakllanishi. Ilmiy va xayotiy psixologiya va ularning o'zaro aloqasi. Ilmiy va xayotiy psixologiyani o'zaro xamkorligi. Fanlar tizimida psixologiyaning o'rni. Psixologiya tabiiy va gumanitar fan sohasi sifatida.Matematik bilimlarni psixologiyadagi o'rni. Ilmiy psixologik bilimlarni o'ziga xosligi

7-mavzu. Psixikaning evolyusiyasi va vujudga kelishi.

Inson psixikasini umumiy qonuniyatlari, tizimi va funksiyalari. Inson psixikasini tizimi. Evolyusiyada tabiiy tanlanishning o'rni. Darvin nazariyasi. Evolyusiyada tabiiy tanlanishning o'rni. Uilyam Djeyms va instinktlar psixologiyasi. Psixologiya tarixida psixika mezoni. Psixikaning ob'ektiv va sub`ektiv mezonlari. Psixikani rivojlanish bosqichlari. Xatti –harakat shakllari. Tug'ma va individual xatti -harakat. U. Djeymsning instinktlar nazariyasi. Hayvonlar intellektual xatti xarakat shakllari. Fiziologlar tadqiqotlarida xatti-harakatning reflektor nazariyalari. Zamonaviy yo'nalishlarda hayvonlar harakatlarini o'rganilishi.

8-mavzu. Tabiiy va jinsiy tanlanish nazariyalari.

"Evolyusiya" tushunchasi tabiiy tanlanish nazariyasini kelib chiqish shartlari. Evolyusion nazariyaning asosiy shartlari, tabiiy tanlanish natijalari. Evolyusion nazariyaning mazmuni. Jinsiy tanlanish nazariyalari. Evolyusiya nazariyasida tabiiy va jinsiy tanlanishning o'rni. Genetik o'zgarishlar va uning rivojlanishga ta'siri. Tanlanishning tadrijiy tavsifi. Irsiyat va o'zgaruvchanlik. Irsiyatning inson rivojlanishiga ta'siri.

Сканировано с CamScanner

9-mavzu. SHaxsni evolyusion jihatdan rivojlanishi

SHaxsni evolyusion jihatdan rivojlanishi. SHaxs nazariyalariga zamonaviy qarashlar. Evolyusion nazariyalar va shaxs. SHaxs filogenezi va ontogenezi.Ijtimoiyishlabchiqarishinson hayotining usuli sifatida. Mehnat faoliyat xususiyati: jamoviy, va boshqalar. Ehtiyojlarning vujudga kelishi. Inson ijtimoiy mavjudot sifatida. Individ, sub'ekt, shaxs, individuallik tushunchasi

10-mavzu. Kognitiv jarayonlarni shaklllanishi. Insonda aks ettirish darajalari.

Psixologiya va falsafasida ong muammosi. Ijtimoiy va individual ong. Ongning vujudga kelishida: jamoa, mehnat faoliyati va nutq. Faoliyat va ong birligi prinsipi. Anglanilgan va anglanilmagan psixik hodisalar. Ustanovka tushunchasi (D.N.Uznadze). Faoliyat regulyasiyasida anglanilgan va anglanilmagan hodisalarning o‘zaro ta’siri

11-mavzu. Psixik jarayonlarni shakllanishida tilning ahamiyati Mehnat faoliyatida tilning shakllanishi va vujudga kelishi. Nutqning funksiyasi. Muomalaga kirishish shaxsning faolligi sifatida. Nutqli va nutqsiz muomala. Muloqotning tizimi. Ongning aniq psixologik tavsifi. Ongli timsollar tizimi: xissiy maxsulot, ma’nosi va shaxsiy g‘oya. Ongli dunyo tasvirida uning roli

12-mavzu. Inson psixikasini ontogenezda rivojlanishi. Ongni rivojlanishi va unga ijtimoiy tarixiy tajribalarni o‘zlashtirilishi. O‘zlashtirish jarayonining tavsifi. Intereorezatsiya tushunchasi bolaning birgalikdagi faoliyatdan alohida faoliyatga ztish holati. Eksteriorizatsiya tushunchasi ijodiy faoliyatni shakllanishidagi o‘rni.

YUqori psixik funksiyalarni shakllanishi. YUqori psixik funksiyalarni ixtiyoriy xarakteri ijtimoiy va bilvosita. Ongning shakllanishi va inson shaxsi

13-mavzu. Psixik jarayonlar va miyaning o‘zaro aloqadorligi. Harakat inson faoliyatning birligi sifatida. Xatti-harakat qurilmalari. Psixofiziologik muammo. Miya va insonning psixik jarayonlari. Psixik jarayonlar holatiga qarab muommoni tadqiq qilish va echimi. Psixofiziologik ta’sir holatlari. Psixik jarayonlarni fiziologik holatlardan cheklanganligi. Psixologik bilimlarni tahlil qilish qonuniyatlari. Maqsadga qaratilgan faoliyat. Obrazlar asosida faoliyatni nazorat qilish. Faoliyatning o‘ziga xosligiga qarab tobe’lik holatlari. Harakat faoliyatni tahlil qiluvchi asosiy mezon sifatida. Faoliyat va operatsiyalar. Maqsad va motivlarni o‘ziga xosligi. O‘qish jarayonining maqsadlari. Harakat qismlari: orientirovka, bajaruvchi, nazorat. Xarakatning operatsiyaga o‘tishi. Harakatli vazifalar va bajarish holatlari. Harakatni korreksiya qilish. Afferent tizimlar roli. (N. A. Bernshteyn. insonning psixik jarayonlari va miya. MNS tuzilishi. Bosh miya, orqa miya, periferik va vegetativ nerv sistemasi. Aqliyvaichkiharakatlar. Birharakatdanikkinchi harakatga, aqliyoperatsiyalargao‘tish. Xatti-

Сканировано с CamScanner

harakattushunchasi. (P.K.Anoxin). Koordinatsion harakat tushunchasi. (N.A.Bernshteyn) xarakatlarni rivojlanishi. Psixomotorika tushunchasi Harakatning maqsad sarii ntilish xususiyati. Harakat regulyasiyasi. Harakat asosini orientirlash tushunchasi. Harakatning umumiy faoliyat jarayonlari xususiyatiga bog'liqligi. Aqliy va ichki harakatlar. Bir harakatdan ikkinchi harakatga, aqliy operatsiyalarga o'tish. Xatti-harakat tushunchasi. (P.K.Anoxin). Koordinatsion harakat tushunchasi. (N.A.Bernshteyn) xarakatlarni rivojlanishi. Psixomotorika tushunchasi Harakatning maqsad sari intilish xususiyati. Harakat regulyasiyasi. Harakat asosini orientirlash tushunchasi. Harakatning umumiy faoliyat jarayonlari xususiyatiga bog'liqligi.

14-mavzu. Zoopsixologiya va qiyosiy psixologiyaga kirish. Hayvonlar psixik faoliyatining umumiy tavsifi

Zoopsixologiyafan sifatida tarkib topishi. Hayvonlar xatti-harakatlarini o'rganishdagi yondashuvlari. Bixeviorizm, etologiya. Zoopsixologiya va qiyosiyp sixologiyani Rossiyada o'rganilishi (V.A.Vanger, N.N.Ladigina-Kotsvaboshqalar). Hayvonlar xatti- harakatlarini ob'ektiv o'rganish imkoniyati. Tabiiy shart-sharoitlarni kuzatishda aniq ilmiy metodlarning turlicha ekanligi (N.Tinbergen, G.Guddolvaboshqalar), laboratoriyaeksperimenti (N.N.Ladigina-Kotsvaboshqalar), maxsus o'rgatish yoki shakllantiruvchi eksperiment (K.Prayor, L.I.Ulanova va boshqalar). Zoopsixologiyada psixikani paydo bo'lishi. Filogenezning bosqichlarida xatta-harakatlarning paydo bo'lishi. Hayvonlar xatti-harakatlarini o'rganish bosqichi. J.O.Lamettri, J.LByuffonning qarashlari. Evolyusion bilimlar nuqtai nazarida instinktlarni o'rganish. (J.B.Lamark, K.F.Rule, CH.Darvin). Instinktlarga zamonaviy yondashuv. Instinktiv xatti-harakatlar. Instinktiv xatti-harakatlar hayvonlar xatti-harakatining asosi sifatida. Instinktiv xatti-harakatlarning ichki omillari. Instinktiv xatti-harakatlar va muloqot. Instinktiv xatti-harakatlarning ichki omili. Instinktiv xatti-harakatlarning tashqi omili. Instinktiv xatti-harakatlarning psixik komponenti. O'rgatish. O'rgatishning umumiy xarakteristikasi. Ko'nikma. O'rgatish va muloqot. Taqlid qilish.

15-mavzu. Hayvonlarning psixik faoliyatini ontogenezda rivojlanishi. Hayvonot olamida psixik funksiyalar evolyusiyasi. Qiyosiy psixologiya

Ontogenezda xatti-harakatlar muammosi. Postnatal xatti harakatda bilish jabhalari. Psixik faoliyatning yuvenal (o'yin) davrda rivojlanishi. Hayvonlarda o'yinning umumiy tasnifi. O'yin faoliyati orqali hayvonlar xatti-harakatining mustahkamlashishi. O'yin faoliyati davrida muloqotning rivojlanishi. O'yin faoliyati davrida bilish funksiyalarining shakllanishi Tug'ma va orttirilgan xatti-harakat shakllari. Ontogenezda hayvonlar xatti-harakatining biologik shartlanganligi. Prerenatal davrda psixik faoliyatning rivojlanishi. Perenatal rivojlanish davrida tug'ma va orttirilgan xatti-harakat shakllari. Homila faol xatti-

Сканировано с CamScanner

harakatining rivojlanishi. Sensor qobiliyatlarning va muloqot elementining perenatal davrda rivojlanishi. Psixik faoliyatni yangi postnatal davrda rivojlanishi. Postnatal davrda hayvonlar xatti-harakatining rivojlanishini o'ziga xosligi. Postnatal davrda instinktiv xatti-harakatlar. Birinchi tajriba. Xatti harakat shakllarining postnatal holat bilan ijobiy aloqasi._Ilk muloqot shakllari._Elementar sensor psixika. Psixik rivojlanishning quyi bosqichi. Elementar sensor psixikaning rivojlanishini yuqori bosqichi. Perseptiv psixika. Perseptiv psixikaning rivojlanishini quyi bosqichi. Perseptiv psixikaning rivojlanishini yuqori bosqichi. Hayvonlarda intellekt muammosi. Antropogenez va psixika evolyusiyasi. Mehnat faoliyatining vujudga kelishidagi qiyinchiliklar. Umumiy va yakka tartibdagi nuttqning paydo bo'lishidagi muammolar. Qiyosiy psixologiyaga kirish. Hayvonlar va insonlarning psixikasini qiyosiy o'rganish. Inson bolasi va maymun bolasidagi rasm chizish qobiliyatini solishtirish. Inson psixikasi va hayvonlarning psixikasidagi umumiy o'xshashliklar. Primatlar xatti-harakatining antropogenetik o'xshashliklari. Inson etologiyasi. Madaniy –tarixiy nazariya.

Fanga ajratilgan ma'ruza soatlarining taqsimoti

№	Mavzular	Ma'ruza
1.	Psixologiya fan sifatida	2
2.	Psixologik maktablar	2
3.	Psixologiya kasb sifatida	2
4.	Psixologiya tarmoqlari va psixolog kasbiy faoliyati	2
5.	Psixolog kasbiy faoliyati va psixologiya metodlari	2
6.	Psixodiagnostik metodlar	2
7.	Psixolog faoliyatini nazorat qiluvchi ahloqiy me'yorlari va etik tamoyillar	2
8.	Evolyusion psixologiyaga kirish	4
9.	Psixikaning evolyusiyasi va vujudga kelishi	4
10.	Tabiiiy va jinsiy tanlanish nazariyalari	4
11.	SHaxsni evolyusion jihatdan rivojlanishi	4
12.	Kognitiv jarayonlarni shaklllanishi.	4
13.	Insonda aks ettirish darajalari	4
14.	Psixik jarayonlarni shakllanishida tilning ahamiyati	4
15.	Inson psixikasini ontogenezda rivojlanishi	2
16.	Psixik jarayonlar va miyaning o'zaro aloqadorligi..	2
17.	Harakat inson faoliyatning birligi sifatida.	2
18.	Xatti-harakat qurilmalari	2
19.	Zoopsixologiya va qiyosiy psixologiyaga kirish.	2

Сканировано с CamScanner

20.	Hayvonlar psixik faoliyatining umumiy tavsifi	2
21.	Hayvonlarning psixik faoliyatini ontogenezda rivojlanishi.	2
22.	Hayvonot olamida psixik funksiyalar evolyusiyasi.	2
23.	Qiyosiy psixologiya	2
	JAMI	60

Seminar mashg'ulotlarinitashkil etish

Bakalavr seminar mashg'ulotlarda ma'ruzada o'tilgan mavzularni mustahkamlash maqsadida mavzularni nazariy jihatlari bo'yicha javob beradi. Seminar mashg'ulotlarda o'tkaziladigan savol javoblarni o'tkazishda faollik holatlarini namoyon qiladilar.

Seminar mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha tavsiya qilingan mavzular bo'yicha talabalarning bilim va ko'nikmalarini aniqlashtirish uchun savollar beriladi. Talaba mustaqil tayyorgarlik ko'rib, olib borgan izlanishlari bo'yicha bilim va ko'nikmalarini dars vaqtida himoya kiladi.

№	Mavzular	Seminar
1	Psixologiya fani predmeti, vazifalari, ob'ekti va ahamiyati	2
2	Psixologik maktablar	2
3	Psixologiya kasb sifatida	2
4	Psixolog faoliyatini ko'rinishi va sohalari.	2
5	Psixologning faoliyat ko'rinishlari	2
6	Psixolog kasbiy faoliyatida psixologiya metodlarining tutgan o'rni.	2
7	Psixodiagnostik metodlar	2
8	Psixolog faoliyatini nazorat qiluvchi ahloqiy me'yorlari va etik tamoyillar	2
9	Evolyusion psixologiyaga kirish	4
10	Psixikaning evolyusiyasi va vujudga kelishi	4
11	Tabiiiy va jinsiy tanlanish nazariyalari	4
12	SHaxsni evolyusion jihatdan rivojlanishi	4
13	Kognitiv jarayonlarni shaklllanishi.	4
14	Insonda aks ettirish darajalari	2
15	Psixik jarayonlarni shakllanishida tilning ahamiyati	2
16	Inson psixikasini ontogenezda rivojlanishi	2
17	Psixik jarayonlar va miyaning o'zaro aloqadorligi.	4
18	Harakat inson faoliyatning birligi sifatida.	2
19	Xatti-harakat qurilmalari.	2

Сканировано с CamScanner

20	Zoopsixologiya va qiyosiy psixologiyaga kirish.	2
21	Hayvonlar psixik faoliyatining umumiy tavsifi	2
22	Hayvonlarning psixik faoliyatini ontogenezda rivojlanishi.	2
23	Hayvonot olamida psixik funksiyalar evolyusiyasi.	2
24	Qiyosiy psixologiya	2
	JAMI	60

Mustakil ta'lim tashkil etishning shakli va mazmuni.

"Umumiy psixologiya" fanini o'rganuvchi bakalavrlar auditoriyada olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash va treninglarni o'tkazishda ko'nikma xosil qilish uchun mustaqil ta'lim tizimiga asoslanib mustaqil ish bajaradilar. Bunda ular qo'shimcha adabiyotlardan va internet saytlaridan foydalanib, hamda trening mashg'ulotlaridan foydalanib mavzular bo'yicha slaydlar va prizentatsiyalar tayyorlaydilar.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

№	Mavzular	Seminar
1	Psixologiya fani predmeti, vazifalari, ob'ekti va ahamiyati	6
2	Psixologik maktablar	6
3	Psixologiya kasb sifatida	6
4	Psixolog faoliyatini ko'rinishi va sohalari.	6
5	Psixologning faoliyat ko'rinishlari	6
6	Psixolog kasbiy faoliyatida psixologiya metodlarining tutgan o'rni.	6
7	Psixodiagnostik metodlar	6
8	Psixolog faoliyatini nazorat qiluvchi ahloqiy me'yorlari va etik tamoyillar	6
9	Evolyusion psixologiyaga kirish	6
10	Psixikaning evolyusiyasi va vujudga kelishi	6
11	Tabiiiy va jinsiy tanlanish nazariyalari	6
12	SHaxsni evolyusion jihatdan rivojlanishi	6
13	Kognitiv jarayonlarni shaklllanishi.	6
14	Insonda aks ettirish darajalari	6
15	Psixik jarayonlarni shakllanishida tilning ahamiyati	6
16	Inson psixikasini ontogenezda rivojlanishi	6
17	Psixik jarayonlar va miyaning o'zaro aloqadorligi.	6
18	Harakat inson faoliyatning birligi sifatida.	6
19	Xatti-harakat qurilmalari.	6
20	Zoopsixologiya va qiyosiy psixologiyaga kirish.	6
21	Hayvonlar psixik faoliyatining umumiy tavsifi	6
22	Hayvonlarning psixik faoliyatini ontogenezda rivojlanishi.	6

Сканировано с CamScanner

22	Hayvonlarning psixik faoliyatini ontogenezda rivojlanishi.	6
23	Hayvonot olamida psixik funksiyalar evolyusiyasi.	8
24	Qiyosiy psixologiya	10
	JAMI	150

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Umumiy psixologiya fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida **talaba:**

- Talabalar umumiy psixologiya psixologiyaning poydevoriy qismi. umumiy psixologiya doirasi haqida, Asab tizimning paydo bo'lishi, filogenezda rivojlanish tarixi haqida ***tasavvurga ega bo'lishi***;
- Psixolog mutaxassislarni metodologiya asosida muammolarni tahlil qila olishi, mavzular bo'yicha tahlil qila olishi, boshqa mavzular bo'yicha aloqalarni o'rnata olishi, psixolog faoliyati va psixolgni foydalanadigan metodlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;***
- har bir tizimda psixologik faoliyat, tibbiyot sohasida psixologik yordam, ijtimoiy munosabatlar sohasida psixolog faoliyati xususiyatlari, mehnat psixologiyasi va tashkiliy psixologiya, iqtisod va biznes sohasida psixologiya, kadrlarni tanlash va boshqarishp sixologiyasi muammolarini tahlil qila olish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak***

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar.

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirishi, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olishi, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarishi, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirishlari lozim.

Сканировано с CamScanner

ASOSIY VA QO‘SHIMCHA ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBAALARI RO‘YXATI

Asosiy adabiyotlar

1. Myers D.G. Psychology. Ninth Edition. – Worth Publishers, 2010. – 910 p.
2. Schiffman H.R. Sensation and Perception: An Integrated Approach. 5th Edition. – John Wiley & Sons, 2001. – 608 p.
3. Мухамедова Д.Г., Муллабоева Н.М., Расулов А.И Умумий психология. Т:Мумтоз сўз, 2018 й
4. ҒозиевЕ.Ғ. Умумий психология.Т.:Ўқитувчи, 2010.
5. Леонтев А.Н. Лекции по общей психологии: учеб.пособие для студ.высш.учеб.заведений. – 5-э изд., стер. – М.: Смысл; Издателский сентр «Академия», 2010. – 511 с.
6. Лурия А.Р. Лекции по общей психологии. –СПб.: Питер, 2006. – 320 с.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent, O‘zbekiston nashriyoti, 2017.
2. Mirziyoev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent, O‘zbekiston nashriyoti, 2017
3. David F. Lohman, Joni M. Lakin. Reasoning and Intelligence. New York: Cambridge University Press.- 2009.
4. Duane P.Schults. Theories of Personality. Wadsworth, a division of Thomson Learning, Inc. Copyright © 2005.-550p.
5. Gerald Matthews.- Cambridge University Press.- 2009.-906 p.
6. Strongman K. T. The Psychology of Emotion. Copyright. John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester. 2003.
7. The Cambridge Handbook of Personality Psychology// Edited by Philip J. Corr. Cambridge University Press 2009
8. Gibson Dj. Ekologicheskiy podxod k zritelnomu vospriyatiyu. M: Progress, 1988. 462 s.
9. G‘oziev E.G‘. Psixologiya. -T., O‘zMU «Universitet», 2003.
10. G‘oziev E.G‘. Tafakkurpsixologiyasi. Toshkent: Universitet ,1990.
11. G‘oziev E.G‘. Xotirapsixologiyasi. -ToshDu , 1994.
12. Dormashev YU. B., Romanov V. YA. Psixologiya vnimaniya. - M., 1995.
13. Zinchenko T. P. Pamyat v eksperimentalnoy i kognitivnoy psixologii.– SPb.: Piter, 2002. – 320 s.
14. J.Godfrua. CHto takoe psixologiya? M. 1999 g. 2-tom.
15. Krыlov A.A., Manicheva S.A. Praktikum po obщey, eksperimentalnoy i prikladnoy psixologii.-Spb.: Piter, 2005.-550 s.

Сканировано с CamScanner

16.Leontev A. N. Deyatelnost. Soznanie. Lichnost. M: Izd-vo polit, literaturы.2005. 304 s.
17.Luriya A. R. Neyropsixologiya pamyati. (Narusheniya pamyati pri lokalnых porajeniyax mozga)». M., «Pedagogika», 1998.
18.Lyubimov V.V. Psixologiya vospriyatiya. – M.: Eksmo, 2007. – 472 s.
19.Obшaya psixoloriya: v 7 t.: uchebnik dlya stud. vыssh. ucheb. Pod red. B.Bratusya. – M.: Izdatelskiy sentr «Akademiya», 2007.
20.Maksimenko S.D.Obщaya psixologiya.-M.: «Refl-buk», K.: «Vakler»-2004.-528 str.
21.Martin D. Psixologicheskie eksperimentы .Sekretы mexanizmov psixiki.-Spb.: praym-EVROZNAK, 2004-480 s.
22.Maslou A. Motivatsiya i lichnost. M., 1998.
23.Obшaya psixologiya i psixologiya lichnosti/ pod.red. A.A.Rean.-M.:AST:Astrel;SPb.:Praym-Evroznak,2009.-639 str.
24.Petrovskiy A. V., YAroshevskiy M. G. Osnovы teoreticheskoy psixologii. M., 1998.
25.Psixologiya. Uchebnik. /Pod. Redaksiey A.A.Krыlova.-M.: PBOYUL ML.Zaxarova, 2001.-584 s.
26.Rean A. A. Psixologiya izucheniya lichnosti: Ucheb.posobie. — SPb., Izd-vo Mixaylova V. A., 1999. — 288 s.
27.Rubinshteyn S. L. Osnovы obщey psixologii. M., 1989.
28.Sunnatova R.I. Karimova V.M.,Tadjibaeva R.N. Mustakilfikrlash. Toshkent, 2000.
29.SunnatovaR.I.Struktura mыslitelnoy deyatelnosti. Tashkent: Fan, 1996.
30.Tinbergen N. Povedenie jivotnых. M., 1985.
31.Uznadze D. N. Obщaya psixologiya / Per. s gruzinskogo E. SH. CHomaxidze; Pod red. I. V. Imedadze. — M.: Smысl; SPb.: Piter, 2004. — 413 str
32.Uznadze D. N. Psixologicheskie motivatsii povedeniya cheloveka. M., 1969.
33.Usmanova E.Z. O'quvchilarning mustaqil tafakkurniqandayshakllantirishmumkin?-«Pedagogika va yosh psixologiya» ilmiy-ommabop seriya, 2000,№1.
34.Usmanova E.Z.Motivatsionno-emotsionalnaya regulyasiya mushleniya v usloviyax intellektualnogo konflikta. Tashkent: O'qituvchi, 1993.
35.Fabri K.E. Orudiynoe deystvie jivotnых. M., 1980.
36.Fayzullaev A. A. Motivatsionnayasamoregulyasiya lichnosti. Tashkent, 1987.
37.Fromm E. Psixologiya chelovecheskoydestruktivnosti. M. 2000 g.
38.Xrestomatiya po vnimaniyu/ Pod red. A. N. Leonteva, A. A. Puzыreya, V. YA. Romanova. M.: Piter, 2004.
39.Xrestomatiya po obщey psixologii. Psixologiya pamyati/ Pod.red. YU. B. Gippenreyter, V, YA. Romanova. M.: Izd-vo Mosk. un-ta, 2001.
40.SHiffmanX. Ощущение i vospriyatie. – 5-e izd. – SPb.: Piter, 2003. –928 s.
41.YUng K.G. Ocherki po analiticheskoy psixologii.-Mn.: OOO «Xarvest», 2003.-528 s.

Сканировано с CamScanner

42. YUng K.G. Vospominaniya, snovedeniya, razmыshleniya.-Mn.: OOO «Xarvest», 2003.-496 s.
43. YUng K.G. Psixologicheskie tipы. -Mn.: OOO «Xarvest», 2003.-528 s.

Internet saytlari

44. http://textshare.tsx.org
45. http://www.mgimo.ru/fileserver/
46. http://www.ssu.runnet.ru/...
47. http://www.philol.msu.ru/~rlc2001/ru/sch_14.htm
48. http://www.voppsy.ru
49. http://flogiston.ru/arch
50. http://psychol.ras.ru
51. http://psyberia.ru

VII. Fan bo'yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari

Reyting nazorat shakli, maksimal ballari	ON	YAN
Maksimal baho	5 "a'lo"	5 "a'lo"
SHakli (og'zaki, yozma, test)	yozma	yozma
Muddati (haftalarda)		

Oraliq nazorat (og'zaki): 3 tadan yozma nazariy savolni o'z ichiga olgan variantlar asosida o'tkaziladi. Har bir to'g'ri javob uchun 2- 5 "a'lo". Umumiy baho har bir savolga qo'yilgan bahoning o'rtachasi asosida hisoblanadi. Maksimal baho - 5 "a'lo".

YAkuniy nazorat: Ma'ruza mavzulari asosida variantlar bo'yicha 3 tadan nazariy savol beriladi. Har bir to'g'ri javob uchun 2- 5 "a'lo". Umumiy baho har bir savolga qo'yilgan bahoning o'rtachasi asosida hisoblanadi. Maksimal baho - 5 "a'lo".

Nazorat savollarini baholash quyidagi talablar

asosida amalga oshiriladi

5-"a'lo"

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda - 5 (a'lo) baho

Сканировано с CamScanner

4-"yaxshi"	talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda-4 (yaxshi) baho
3-"qoniqarli"	talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda - 3 (qoniqarli) baho
2-"qoniqarsiz"	talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda - 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi

Сканировано с CamScanner